N°. 181. A°. 1839.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag 9 November.

RUSLAND en POLEN.

Warschau, *22 oct.* Van de jongelingen, welke dit jaar door de regering naar de hoogeschool van St. Petersburg gezonden werden, zijn er drie door de gensd'armerie teruggebragt en in geregtelijke vervolging betrokken. Men brengt dit in verband met de tijdingen, welke men hier onlangs vernam omtrent voorvallen in een Russisch legerkorps en waarover weinig of niet gesproken, maar veel gedacht wordt. — Uit Zuid-Rusland verneemt men, dat in den Kaukasus het regement Warschau, door de bergbewoners geheel verstrooid en zijn overste (*Wrangel*) doodelijk gewond is, terwijl de meeste officieren en soldaten gedood zijn. (*L. A. Z.*)

St. Petersburg, *29 oct.* Z. K. H. de erfgrootvorst wordt heden uit Mohilew te Zarskoje-Selo teruggewacht, waar de keizerlijke familie op dit oogenblik nog resideert. — Sinds weken hebben wij hier aanhoudend zeer zacht en aangenaam weder, ten gevolge waarvan vele onzer tuin- en keuken-gewassen op nieuw beginnen te bloeijen. (*Pr. St. Zeit.*)

GRIEKENLAND.

PART. CORR. *Athene*, *14 oct.* » Overeenkomstig mijne belofte heb ik ten behoeve van uw dagblad eenige praktische bijzonderheden omtrent Griekenlands toestand opgeteekend, die welligt tot de juiste beoordeeling der gesteldheid van dat land niet geheel onbelangrijk zullen zijn.

» Wat de productie aangaat, zoo is de oogst der veldvruchten (tarwe, gerst, maïs, enz.) over het algemeen gunstig uitgevallen, ofschoon eenige districten over rampen klagen. De wijnoogst, die hier bijna nooit mislukt, belooft bevredigende uitkomsten. De zijdeteelt neemt toe en het product wint door zorgvuldiger behandeling, vooral te Sparta. Uitstekend is de opbrengst der krentenplantingen aan de noordkust van den Peloponnesus. Niet alleen leveren thans jaarlijks verscheidene der nieuw aangelegde plantingen volle vrucht, maar de oogst is ook dit jaar bijzonder rijk geweest, zoodat de kooplieden de hoeveelheid (waarschijnlijk echter met overdrijving) op 18 à 19 millioen pond schatten. Voor de 1000 pond echter, of de *chiliade* gelijk men hier zegt, zijn tot nog toe 85 à 90 Spaansche matten (500 tot 540 drachmen) geboden, waarbij tienden en uitvoertol, volgens het nieuwe reglement, nog ten laste van den kooper komen. Als dus de raming niet al te overdreven is, zoo zal dit product alleen reeds aanzienlijke sommen in het land trekken. Maar de uitvoer van krenten geschiedt tot nog toe schier uitsluitend door vreemde schepen en vreemde kooplieden; het zou er dus met de Grieksche zeevaart en handel slecht uitzien, indien het in alle opzigten evenzeer ging. Sinds twee jaren echter zijn andere takken hierin zoo zeer te gemoet gekomen, dat men in dit opzigt schier geene klagten, maar slechts tevredenheid hoort uiten. De zuivere winst aan baar geld, welke het eiland Spetzia alleen sedert anderhalf jaar uit deszelfs handelsvaart heeft getrokken, wordt door deskundigen op 600,000 Spaansche matten berekend. Vandaar dat, terwijl vroeger alle koopvaardij-kapiteins, die aan den bevrijdigings-oorlog deel hadden genomen, aanstelling en verzorging in de koninklijke marine verlangden, thans velen derzelve, inzonderheid Ipsarioten en Spetzioten, vrijwillig hunne militaire graden nederleggen en weder onder handelsvlag varen. Ook het heldhaftige, maar verarmde Hydra herstelt zich weder, voorloopig door kustvaart met kleine vaartuigen. Niet minder bloeit de scheepvaart van andere eilanden, van Skiathos, Skopelos en Skyros, van Andros, Mykenos en Thera. Onder de havens van het vaste land heeft slechts Galaridi (de haven van Delphi) eene aanzienlijke eigene scheepvaart; daarop komt in aanmerking de naauwelijks vier jaren oude kolonie der Macedoniërs, Nea Mintzela, aan den mond van den boezem van Volo, digt bij de Turksche grens. In deze beide havens, alsmede op Syra, worden aanhoudend nieuwe schepen gebouwd." (*Vervolg in een volgend nommer.*)

ITALIE.

Rome, *24 oct.* De hertog van *Bordeaux* is, vergezeld van den hertog *de Levis*, zeer onverwacht, bij zijne moeder, de hertogin van *Berry*, hier aangekomen.

Rome, *26 oct.* De paus is eenige dagen min of meer ongesteld geweest. — De aanwezigheid van den hertog van *Bordeaux* geeft in onze groote kringen nog steeds stof tot onderhoud; men zegt dat hij zonder pas is aangekomen, en daarbij zeer ongelegen verschijnt. Dat hij tot nog toe geene audiëntie bij den paus gehad heeft, is misschien te wijten aan de ongesteldheid van Z. H. Het gerucht echter wil dat de paus, die, naar men weet, thans op zeer goeden voet met de regering van *Lodewijk Filips* staat, niet gezind is om den hertog te ontvangen. Zijne moeder, de hertogin van *Berry*, denkt eerstdaags de terugreis naar het noorden aan te nemen. (*Allg. Zeit.*)

Van de Italiaansche grens, *28 oct.* Volgens berigten uit den kerkelijken staat, had de hertog van *Bordeaux* zonder passen of eigenlijk met eenen pas op naam van zijn' gouverneur, heimelijk de Oostenrijksche staten verlaten; men had er hem het verlof om naar Italie te reizen geweigerd. De grond van dien stap is niet bekend, en wordt verschillend uitgelegd. In het algemeen beschouwt men het echter als een jongelingsstreek, zonder andere reden om Rome en tevens zijne moeder te zien. Intusschen heeft de vlugt van den hertog groot opzien gebaard. (*Allg. Zeit.*)

DUITSCHLAND.

Frankfort, *1 nov.* In onze diplomatische kringen heerscht thans eene merkbare stilte ten gevolge der afwezigheid van vele der gezanten bij de bondsvergadering en andere diplomaten; niet spoedig wordt er grooter levendigheid verwacht, daar de bondsvergadering dit jaar geene zittingen meer houden zal. (*H. Z.*)

Dresden, *17 oct.* In de eerste week der aanstaande maand zal onze derde constitutionele landdag beginnen. Niet zonder deelneming en hoop ziet het land zijne opening te gemoet. Bij de hier en daar aangewende pogingen, om den geest des tijds weder aan banden te leggen, is Saksen rustig maar met vasten tred vooruitgegaan in staatkundige beschaving, in ontwikkeling van Duitschen zin, zoo wel als in zijn streven naar verlichting en materiële welvaart. Het volk begint warme belangstelling te gevoelen voor de vaderlandsche aangelegenheden en voor de mannen die zich met moed en belangeloosheid aan dezelve wijden. Dergelijke zullen ook op den aanstaanden landdag optreden, en wij hebben dus niet dan goeds te wachten. (*Nürnb. C.*)

OOSTENRIJK.

Weenen, *26 oct.* Uit Parma verneemt men, dat H. M. de hertogin *Maria Louise* gevaarlijk ziek is. (*Allg. Zeit.*)

Weenen 29 oct. Z. D. de vorst van *Metternich* en de graaf *v. Münch-Bellinghausen*, zullen morgen hier aankomen. — Sedert gisteren circuleeren hier uitnoodigingen tot betaling van den eersten termijn in de leening van den Hongaarschen centralen spoorweg, zoodat er aan de totstandkoming dier ijzerbaan wel niet meer te twijfelen valt. — Uit Konstantinopel verneemt men niets nieuws. Lord *Ponsonby* had den jongen sultan zijne nieuwe geloofsbrieven overhandigd. (*Pr. St. Z.*)

Weenen, *30 oct.* Gisteren is de vorst van *Metternich* hier in besten welstand teruggekeerd. De reeds zoo lang verwachte vorst *Pückler-Muskau*, is nog niet aangekomen. Hij bevindt zich nog steeds te Pesth, waar hij met zijne schoone negerin en zijne prachtige Arabische paarden, veel opzien wekt. (*A. Z.*)

FRANKRIJK.

Parijs, *4 nov.* De kamers zullen denkelijk tegen den 23sten december worden bijeengeroepen. Men wil nog steeds, dat er, tegen dien tijd eene verandering in het ministerie moet plaats hebben.

— Van Sarragossa schrijft men, dat *Cabrera*, door de overtuiging dat zijne krachten hem niet toelaten het hoofd te bieden aan de overmagt van *Espartero's* leger in wanhoop gebragt, zich aan allerlei wreedheden blijft schuldig maken. Men gelooft vrij zeker, dat hij zou eindigen met voor de troepen der koningin te bezwijken, ten zij deze door regen en sneeuw mogten verhinderd worden hunne begonnen krijgsverrigtingen voort te zetten.

— Sinds eenige dagen zijn in al de kazernen der hoofdstad nieuwe bevelen uitgevaardigd, ten einde op het eerste teeken het plan te kunnen uitvoeren, hetwelk de maarschalk *Gérard* heeft doen aannemen, in geval een onverwachte opstand de openbare rust mogt bedreigen. Volgens dit plan, hebben al de zich te Parijs bevindende gewapende korpsen te voren hunne bestemming ontvangen, om in minder dan een half uur tijds in de onderscheidene wijken geëchellonneerd te kunnen zijn. Alleen de hoofdofficieren zijn met de krijgsbewegingen bekend, die in zoodanig geval moeten gedaan worden.

— Volgens de gewone correspondentie, was dezen morgen aan de Oostenrijksche ambassade alhier het gerucht verspreid van het overlijden van *Maria Louise*, gemalin van keizer *Napoleon*.

Parijs, *5 nov.* De brieven uit Madrid van 29 october melden, dat de Spaansche gedeputeerden, als naar gewoonte, zeer langzaam vorderen met hunnen arbeid, zij hebben besloten, om het geheel van het voorgestelde adres van antwoord in overweging te nemen, en de artikelen met de ministers zal alsnu weder bij de overweging der bijzondere artikelen, overgaan het vat.

— Ten aanzien van *Cabrera* scheen men niets nadere te hebben vernomen.

In Rome is eene zekere *de Monti* uit Rome aangekomen, die, zoo gezegd werd, met eene bijzondere zending van den paus voor *Cabrera* en den graaf *d'Espana* belast zoude zijn.

— Men heeft in Marseille berigten uit Smyrna van den 19den en uit Konstantinopel en Alexandrië van den 17den ontvangen.

In laatstgenoemde plaats was alles nog in den vorigen toestand. *Mehemed* was uit Caïro aldaar teruggekomen. De overstrooming van den Nijl is dit jaar allezins naar wensch uitgevallen; — 't geen den onder-koning niet weinig zal te stade komen. Men wilde weten, dat Frankrijk zich stellig had verklaard, de vorderingen van *Mehemed* te zullen ondersteunen, zoo lang dezelve bepaald bleven bij het erfelijk bezit van Egypte, Syrië en Arabië en het tijdelijk beheer van Adana en Candia, en bijaldien de onderkoning zich daarentegen eenige opofferingen van minder belang wilde getroosten. Wat de laatstgenoemde daarop geantwoord had, was niet bekend.

In Konstantinopel zag men de komst van den nieuwen Franschen ambassadeur en inzonderheid deszelfs instructiën met verlangen te gemoet. Aldaar scheen men meer en meer de noodzakelijkheid van eene spoedige eindschikking te gevoelen.

BELGIE.

Brussel, *5 oct.* De terugkomst van koning *Leopold* is eenige dagen vertraagd. Men schijnt Z. M. echter tegen het einde dezer week te wachten.

— De generaals *Cruykenborg* en *de Lens* zijn uit Nederland alhier aangekomen.

Het bekroonen van de Belgische kunstenaars op de tentoonstelling te 's Gravenhage schijnt hier te lande een zeer gunstigen indruk te hebben gemaakt.

Men verlangt van verschillende zijden, en met veel aandrang, eene spoedige wijziging van de bestaande wetten op den in- en uitvoer der granen in het belang de behoeftige gebruikers.

Brussel, *6 nov.* De klagten tegen het stelsel onzer graanwetten worden met elken dag levendiger. Inzonderheid geeft daartoe aanleiding de steeds hooger klimmende prijs der rogge, het meest algemeene voedsel der behoeftigen. Men verlangt vooreerst een lager inkomend regt op de van buitenlands ingevoerd wordende mindere graansoorten, en vervolgens, als indirecte maatregel, eene bezwaring van den uitvoer van aardappelen en integendeel een lager inkomend regt op het vee.

De *Indépendant*, na medegedeeld te hebben de diplomatische stukken, aan de Staten-Generaal voorgedragen, geeft den wensch te kennen, dat het Hollandsche gedeelte van Luxemburg, even als het nieuwe hertogdom Limburg, door de grondwet der Nederlanden mogt worden geregeerd, daar een zoogenaamde Duitsche regeringsvorm uitermate hard moet vallen voor een land, aan constitutionele vormen gewoon.

NEDERLANDEN.

Amsterdam, *6 nov.* Door Z. M. is een besluit genomen, omtrent het in werking brengen van eene conclusie der centrale commissie voor de Rijnvaart te Mainz, waarbij het regt, waaraan de stoombooten kunnen worden onderworpen, voor den vervoer van reizigers en hunne bagaadje, bepaald is tot een bedrag, gelijk staande met vijftien centenaars tegen het volle regt, voor elke reis en aan elk kantoor; en zulks onverminderd het regt, dat van het goederen transport, den vervoer van rijtuigen en dergelijken geheven wordt, en inhoudende de magtiging aan Z. Exc. den minister van financiën, om, zonder verwijl, op de heffing van het bedoelde regt aan de Nederlandsche kantoren voor de Rijnvaart order te stellen.

— De processen-verbaal van de beraadslagingen der afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, over het ontwerp van wet, houdende bepaling tegen het aan de ambtenaren van het openbaar ministerie toekennen van aandeelen in geldboeten, uitgesproken in strafzaken, met welker vervolging zij belast zijn geweest, zijn thans gedrukt en aan de leden rondgedeeld.

Daaruit blijkt, dat men zich algemeen met het beginsel der voorgedragen wet, [illegible] bepalingen heeft kunnen vereenigen. Intusschen vond men [illegible] eene leemte, daar dezelve niet bepaaldelijk [illegible] zoodanige gelden, welke te voren het openbaar ministerie [illegible] toekwamen, zoude worden beschikt. Huns inziens bleef het thans onzeker voor den regter, of de bewuste gelden, ten behoeve van 's rijks schatkist, of van de gemeente of van dengene, welke geconcurreerd had, zou komen. Zij drongen dienvolgens aan op eene nadere aanwijzing ten deze.

Amsterdam, *7 nov.* Eervol ontslag uit de dienst is verleend aan den 1sten luitenant *N. van der Wijck*, van het corps mineurs en sappeurs, tijdelijk dienende in Oostindië; alsmede aan den 2den luitenant *R. A.* baron *van Zuilen van Nijevelt*, van het regement lanciers N°. 10.

(*Avondbode.*)

's Gravenhage, *8 nov.* Bij het onderzoek in de afdeelingen der voordragt van wet, houdende aanwijzing der gevallen, waarin de certificaten van voldoening aan de nationale militie niet meer zullen worden gevorderd, is het gebleken, dat het beginsel van die voordragt genoegzaam eenparig bijval heeft gevonden. Men achtte haar zelfs gebiedend noodzakelijk in het belang van de rijks- en handelszeevaart, daar het toch gebleken is dat manschappen, die tijdens hunne dienstpligtigheid afwezig waren, door achteloosheid van ouders of nabestaanden niet voor de militie zijn ingeschreven, bij hunne terugkomst, uit vrees van bij eene nieuwe monstering ontdekt te zullen worden, de voorkeur geven aan het varen onder eene vreemde vlag, waardoor het getal zeevarenden in ons vaderland, ten nadeele van 's rijks marine en van den zeehandel, vermindert. Daarom wenschten eenige leden den bij het ontwerp bepaalden van 40 jaren op 30 gesteld te zien.

Eene andere voordragt, waaromtrent de bedenkingen bereids aan de regering zijn medegedeeld, is die, houdende bepaling van den duur der verantwoordelijkheid van de bewaarders der hypotheken en het kadaster en der scheepsbewijzen, en magtiging tot vaststelling van een tarief van hunne salarissen. Deze voordragt heeft veel tegenkanting ontmoet. Men vond het beginsel verkeerd, om het belang van alle ingezetenen ondergeschikt te maken aan dat van eenige ambtenaren. Men begreep dat hypotheekbewaarders, als gewone mandatarissen, niet van de gewone op deze rustende verantwoordelijkheid moesten ontheven worden. De ondervinding had geleerd, dat het bestaande zoo gevaarlijk voor die ambtenaren niet is. Men verlangt de thans bestaande dertigjarige prescriptie te behouden. Men vond het ook ondoelmatig en tot verwarring leidende, om eene bepaling van het burgerlijk wetboek zoo kort na de invoering, ten behoeve van ambtenaren, te veranderen. Men oordeelde dat de verantwoordelijkheid voor hypotheekbewaarders niet te sterk kon zijn.

— Men verneemt dat de dezer dagen aan Z. M. gedane aanvraag tot concessie, tot het aanleggen van eene versnelde dienst van stoomvaartuigen, van 's Gravenhage op de steden Leiden, Utrecht, Haarlem en Rotterdam, waarvan wij reeds hebben melding gemaakt, zich ook zal uitstrekken tot deze hoofdstad, en dat het daartoe strekkende rekwest, door den heer *Keurenaar*, directeur van de 's Gravenhaagsche brand-assurantie, aan Z. M. den koning aangeboden, en bereids ter fine van onderzoek aan den gouverneur van Zuid-Holland verzonden is.

— In de afgeloopen week heeft Z. K. H. de erfprins *van Oranje* de kazerne der grenadiers en jagers, alhier in bezetting, geïnspecteerd; na afloop waarvan Z. K. H., zijne geheele tevredenheid willende betuigen, order gaf, om op zijne kosten elk onderofficier, zoo van de grenadiers als jagers, op eene halve flesch wijn te onthalen. Een paar dagen later bezocht Z. K. H. de prins *van Oranje*, vergezeld van den erfprins en prins *Alexander*, insgelijks de kazerne, met hetzelfde doel, en even als zulks vroeger bij het bezoek van den erfprins had plaats gehad, genoegzaam onverwachts, waarna Z. K. H. almede in de vleijendste bewoordingen zijne hooge goedkeuring en tevredenheid te kennen gaf, en, ten blijke daarvan, beval, dat nu ook de korporaals en manschappen, ten zijnen koste, op eene extra dubbele ration vleesch, benevens op bier, zouden onthaald worden; en daarenboven insgelijks aan ieder onder-officier eene halve flesch wijn zoude worden uitgereikt. Heden namiddag ten twee ure heeft dit feestmaal in de verschillende zalen der kazerne, die door de manschappen met vlaggen en groen versierd waren, compagnies-gewijze plaats gehad.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. (*s. s.*)

Zitting van Woensdag 6 November.

In de zitting van heden zijn ingekomen vier koninklijke boodschappen, ten geleide van even zoo vele ontwerpen van wet, met daarbij gaande memoriën tot toelichting, te weten: 1°. een ontwerp omtrent den vrijdom van lasten ter zake van landontginningen en landverbeteringen; 2°. een tot verbetering van den accijns op den turf; 3°. een houdende de bepaling van den accijns op den turf uit de irreguliere veenderijen, en 4°. tot verhooging van den accijns op de steenkolen. Al deze ontwerpen, met bijgaande stukken, zijn aan de afdeelingen verzonden.

De commissie tot de verzoekschriften heeft, bij monde van de heeren *Vijfhuis* en *van Hoorn van Burgh*, verslag gedaan op onderscheiden in hare handen gestelde stukken, als: 1°. van fabrikeurs van grof aardewerk in Vriesland, die verhooging van inkomende regten verzoeken; 2°. van de staten der provincie Vriesland, tot herziening van de belastings-wet op het personeel; 3°. van zouthandelaren te Harlingen, die de herziening van de accijns-wet op het zout verlangen; 4°. van *C. van der Tuuk*, te Haarlem, die een plan tot aflossing der staatsschuld voordraagt. Al deze stukken zullen ter griffie worden nedergelegd en de verslagen gedrukt.

De heer *Cats* heeft het door de staten van Vriesland aangeboden adres aan de bijzondere aandacht der vergadering aanbevolen.

Eenige ingekomen boekwerken zullen in de boekerij der kamer worden geplaatst. Daaronder behoort eene vergelijking van den staat der stad Utrecht in 1827 en 1839; door den voormaligen burgemeester dier stad, den heer *van Asch van Wijck*.

De vergadering is tot aanstaanden vrijdag, des morgens ten elf ure, gescheiden; zullende alsdan de verkiezing van drie kandidaten voor de openstaande betrekking van lid der algemeene rekenkamer plaats hebben.

— Het ontwerp van wet, tot verhooging van den accijns op de steenkolen is van den volgenden inhoud:

WIJ WILLEM, enz.

Alzoo Wij in overweging hebben genomen de doelmatigheid van eene

verhooging van den accijns op de steenkolen, zoo als die bij de wet van 28 december 1833 (*Staatsblad* n° 73), in verband met de wet van 13 december 1837 (*Staatsblad* n°. 75) is vastgesteld.

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden, en verstaan bij deze, de navolgende bepaling vast te stellen, welke met 1° januarij 1840 in werking zal worden gebragt;

Bij wijziging van art. 1 der wet van 26 december 1833 (*Staatsblad* n° 73), en met intrekking van de wet van 23 december 1837, (*Staatsblad* n°. 75), zal de accijns op de steenkolen bedragen als volgt:

De schaalkolen van elke 1000 ponden ƒ 6.20.

Op grove maatkolen en kolengruis, van elke mudde 40 cents; en op sindels of cinders van elke mud 26 cents.

Meerdere of mindere hoeveelheid naar evenredigheid.

Lasten en bevelen, enz.

— Bij besluit van den 1sten dezer, is de Keiz. Kon. Apost. hofraad, *J.* baron *von Werner*, benoemd tot kommandeur der orde van den Ned. leeuw.

Heden heeft de ridder *de Baro* aan Z. Exc. den minister van buitenlandsche zaken zijne geloofsbrieven overhandigd, als zaakgelastigde van Harer Majesteit de koningin van Spanje. De baron *van Grovestins* begeeft zich als zaakgelastigde der Nederlanden naar Madrid.

— Men verneemt dat, op 15 dezer, van Hellevoetsluis naar de kust van Guinea vertrekken zal het schip *Batavia*, kapt. *J. A. Pronk*, en wel tot het afhalen van een detachement neger-rekruten, om van daar naar Indië te worden overgevoerd, en zulks onder bevel van den kapitein van het Oost-Indische leger *A. A. Frissart*.

Heden avond is er bij HH. KK. HH. den erfprins en erfprinses een luisterrijk bal en souper gehouden, op welke Z. D. H. de regerende groothertog van *Saxen-Weimar* en de prinsen en prinsessen van het koninklijk huis tegenwoordig waren; terwijl voorts daarop genoodigd waren het korps diplomatique, vele leden van den raad van state en der Staten-Generaal, de hoofd-officieren der bezetting, de officieren van de kominkl. rijschool in deze stad, alsmede een groot aantal aanzienlijken. Het bal is ten twee ure afgeloopen.

BEURSBERIGT.

5 November 1839.

Holland. Werkelijke schuld à $2\frac{1}{2}$ pCt. $50\frac{3}{4}$, $51\frac{1}{4}$, $51\frac{3}{16}$; dito 5 pCt. $98\frac{3}{4}$, $99\frac{1}{8}$, 99; Kansbiljetten $23\frac{3}{4}$, $24\frac{1}{4}$, 24; Amortisatie-Syndicaat $4\frac{1}{2}$ pCt. $91\frac{3}{4}$, $92\frac{1}{4}$, $92\frac{1}{8}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. 76, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$; Handelmaatschappij $4\frac{1}{2}$ pCt. $160\frac{1}{2}$, $162\frac{1}{4}$, $161\frac{1}{2}$; Oostindische leening 5 pCt. $94\frac{3}{4}$, $95\frac{1}{4}$, 95.

Mengelwerk.

Letternieuws.

Gedachten over de wijziging onzer grondwet, door een lid der Staten-Generaal, (*de heer* CORVER HOOFT) *aan zijne medeleden aangeboden.* 's Gravenhage en Amsterdam, Gebr. VAN CLEEF; 1839. 66 bl.

(*Zie no. 178.*)

Uit het bovengemeld werk hadden wij nog eenige proeven van logica, stijl- en staatkunde beloofd. Wij gaan over tot de vervulling dier belofte.

» De sluiting der zitting onmiddellijk hebbende plaats gehad na de boven aangehaalde mededeeling, waarbij de regering onze aandacht op die noodzakelijke wijzigingen vestigde, hebben wij *de facto* opgehouden als Tweede Kamer der Staten-Generaal te bestaan, voor en aleer wij ons daarmede bezig konden houden.'' (bl. 8).

De vergadering, die thans te 's Gravenhage als Tweede Kamer is bijeengekomen, houdt zich nog niet bezig » met die noodzakelijke wijzigingen,'' ergo bestaat, volgens den heer CORVER HOOFT zelven, de Tweede Kamer der Staten-Generaal *de facto* nog niet.

» Ik zie volkomen in, — hoe eene gespannen verwachting bij zoo vele tegenstrijdige meeningen over de herziening der grondwet, de gezegende eensgezindheid die het vaderland geniet, en de rust en voorspoed der bevolking, welke daarvan het gevolg is, kan dreigen in gevaar te zetten.'' (bl. 8).

Om nu die gespannen verwachting zoo veel mogelijk te bevredigen, de zoo tegenstrijdige meeningen zoo veel mogelijk overeen te brengen, en daardoor de gezegende eensgezindheid zoo veel mogelijk te bewaren, acht de heer CORVER HOOFT het doelmatig de minst mogelijke verandering in de bestaande orde van zaken te brengen, dat is alle vrijzinnige wenschen zoo veel mogelijk te leur te stellen, en dus de geheele constitutionele partij in het harnas te jagen. » Echter is het te denken, dat *voor de rust van het land en de kalmte der gemoederen* (!), de regering de minst mogelijke veranderingen in de bestaande orde van zaken als verkieslijk zal oordeelen, en tot eene zekere hoogte ben ik het daaromtrent volkomen met haar eens.'' (bl. 9).

» Doch alvorens ik tot het eigenlijke doel van dit mijn werk overga, moet ik met een woord van de wijze gewagen, waarop door de thans vigerende grondwet in de behoefte voorzien is, om veranderingen of bijvoegselen in dezelve tot stand te brengen, zoo als dit in het elfde hoofdstuk wordt voorgeschreven. Dit moeten wij allen op onzen eed en geweten opvolgen. Wij hebben immers gezworen deze grondwet te zullen onderhouden en handhaven, en niet te zullen toestemmen dat daarvan afgeweken wordt (worde); *bij geene gelegenheid, onder geen voorwendsel.*''

Zeer juist, mijnheer CORVER HOOFT, gij hebt gezworen bij geene gelegenheid en onder geen voorwendsel hoegenaamd te zullen afwijken of gedoogen dat er afgeweken worde van de bepaling onder anderen, in art. 101 vervat, dat » geene der kamers eenige zaak mag beslissen, zoo niet meer dan de helft harer leden (56 ten minste van de 110 leden der Tweede Kamer) tegenwoordig is. Dit hebt gij gezworen, mijnheer CORVER HOOFT, en niets kan u van dien eed ontslaan, dan de verklaring, dat de grondwet vervallen is; verkiest men de grondwet niet als vervallen te beschouwen, dan mag men *bij geene gelegenheid en onder geen voorwendsel, hoe ook genaamd*, met minder dan 56 leden eenige zaak beslissen, — of wij begrijpen niet meer wat eeden beteekenen.

» Evenwel zoude het *onbetamelijk* zijn, voortaan van iemand den eed op eene constitutie te vergen, waarin zoo vele *onbestaanbare* daadzaken aangetroffen worden, en zoude dit tegenover den nieuwen staat van België eene *vijandige* aanmatiging verraden, dien (die) even onstaatkundig als ondoelmatig zoude wezen.''

Hieromtrent schijnt de regering andere denkbeelden dan de heer CORVER HOOFT te koesteren, want de eed is (volgens de berigten) door alle herkozenen en nieuw gekozenen afgelegd. Allen hebben gezworen, » de algemeene en bijzondere vrijheid der ingezetenen (van al de provinciën dus bij de grondwet opgenoemd, Zuid-Braband, Luik, enz.) te zullen bewaren en beschermen.''

» Hoe groot de verandering (in de grondwet te maken) dan ook noodig geoordeeld worde, dezelve moet niet op eene revolutionaire of eigendunkelijke wijze geschieden.'' (bl. 12).

Is het niet *eigendunkelijk*, wanneer men zonder medewerking der natie eenige artikels der grondwet geheel anders opneemt dan er staat, en eene kamer van 110 leden in eene kamer van 55 hervormen wil? wanneer men de ingezetenen van Limburg, die niet in opstand kwamen, die, zoowel als alle andere Nederlanders, aan het grondwettig contract deel namen, en zoo wel als zij tot de natie behooren, buiten de staatsregeling stelt en geene afgevaardigden benoemen laat?

De verandering moet, luidens den heer CORVER HOOFT, volgens de letter der wet geschieden, » en van deze zal het minst afgeweken worden, als men de grondwet van 1812 tot rigtsnoer neemt.'' (bl. 13). De grondwet van 1812 ? ?

Volgens de grondwet van 1812 dan, wil de heer CORVER HOOFT art. 1 der aanstaande grondwet volgender wijze daarstellen:

» Het koningrijk der Nederlanden bestaat uit de volgende provinciën: Noord-Braband, Gelderland, Holland, Zeeland, Utrecht, Overijssel, Groningen en Drenthe.''

Met welk regt wordt Limburg uitgesloten?

Indien de heer CORVER HOOFT bevoegd is om eenige duizende Nederlanders buiten de grondwet te stellen, zoo zouden die duizenden misschien wel met even veel regt de twee of drie honderd anderen, die zulks mogten willen goedvinden, er kunnen buiten sluiten.

» Daar Limburg — zegt de heer CORVER HOOFT — in dezelfde betrekking als Luxemburg, tot het Duitsche verbond moet staan, is het niet ligt te bedenken, hoe het eene met het koningrijk der Nederlanden vereenigd zoude kunnen zijn en het andere niet.''

In alle geval zal niet *geheel* Limburg tot het Duitsche verbond behooren. Behouden de andere Limburgers minder aanspraak op hunne hoedanigheid en regten als Nederlanders, dan — hetzij met bescheidenheid gevraagd, — de heer CORVER HOOFT zelf?

Aan de Redactie der Arnhemsche Courant.

's Gravenhage, 6 nov.

Bij gelegenheid der aan te vullen vacature in de rekenkamer en het getal der soms onbegrijpelijke sollicitanten naar die betrekking, wordt hier weder veel gesproken van de zoo spoedige demissie aan den heer BICKER CAARTEN, die eerst kort te voren, op zijn verzoek, met dien post was belast. Gelijk men weet, werd hij een paar maanden geleden, weder op zijn verlangen, van die betrekking ontheven en tot inspecteur-generaal der belastingen in Overijssel, zoo ik mij niet bedrieg, benoemd. De plotselinge demissie van den heer BICKER CAARTEN, die algemeen als een zeer ijverig en kundig en daarbij zeer braaf en naauwgezet man bekend staat, baarde hier aanstonds veel bevreemding. Men vroeg en vraagt nog steeds: zou de kundige en brave man misschien *meer* hebben gezien, dan alledaagsche oogen ontwaren en dan zijne braafheid toezien wilde?

Iemand die geen lid der rekenkamer begeert te zijn.

Antonius en Cleopatra.

(*Ingezonden.*)

Deze twee hadden gewed, om op éénen maaltijd meer dan vijfmaal honderd duizend guldens te verteren; de dame won hare weddingschap, door eene kostbare parel in azijn te laten smelten en dat sopje op te drinken.

Een hedendaagsch minister weet het beter te overleggen, die geeft twee maaltijden om zes en vijftig millioenen guldens in te palmen, en bij zal het ook wel winnen. *Practica est multiplex.*

Het geheim rapportje eens chefs.

(*Ingezonden.*)

De vrijheid der drukpers is in een constitutioneel rijk, onder zekere bepalingen, voor allen dezelfde; maar in constitutionele rijken staan koninklijke prerogativen naast dezelve, om officieren uit de dienst te ontslaan.

Heeft dus een officier gebruik gemaakt van deze vrijheid, zoo als hij doen mag, en zekere inkruipselen, onbillijkheden, noodzakelijke verbeteringen, enz. aan de dag gebragt; heeft hij zich daardoor den wrevel op den hals gehaald, omdat men zulke dingen ongaarne openbaar zag gemaakt; zoo kan men aldus in een constitutioneel rijk, op de voorzigtigste wijze, te werk gaan:

Men late dien wrevel niet blijken; men wachte eenigen tijd, maar brenge den officier onder eenen chef, wiens gezindheid, om hoogere magten te believen, bekend is; op het geweten komt het zoo naauw niet aan; een geheim rapportje, *telle, quelle*, en de zaak is gezond, en de officier heeft *ausgedient*. Mij dunkt dat dit eene gezonde staatkunde is. In dien geest sprak immers MONTESQUIEU, wanneer hij zegt:

„*Quiconque avait bien des vices et bien des talens, une âme bien basse et un esprit ambitieux, cherchoit un criminel dont la condamnation pût plaire au Prince. C'était la voie pour aller aux honneurs et à la fortune.* TACITE *parle des récompenses accordées à ces délateurs.*"

Een officier kan bovendien van den luim eens chefs afhangen; dezen kan hij niet bevallen, de neus kan wat scheef of de ooren min of meer van het hoofd staan, — dit is genoeg om zich van zulk een onbehagelijk wezen te ontdoen; hij kan ook te veel vorderingen maken in kennis en beschaving, waardoor zijn chef min of meer door den tijd op den achtergrond zou voorkomen, — flink een rapportje, een geheim rapportje, een geheim en lasterachtig rapportje om alles voor te komen en het ontslag voor te bereiden. Dit keurt MONTESQUIEU ook al af en zegt:

„*Les lois sont les yeux du Prince; il voit par elles, ce qu'il ne pourrait pas voir sans elles. Veut-il faire les fonctions des tribunaux? Il travaille non pas pour lui, mais pour ses séducteurs contre lui.*"

Wanneer een lid van den raad van administratie het met zijne eer niet overeenbrengen kan, dat een chef onderhands met leveranciers een contractje sluit, en het contract dit lid slechts ter teekening aanbiedt, dan behoeft hij het niet te teekenen, — maar de conduitelijst van meer dan 30 kolommen?! Een woordje aan den inspecteur doet hier veel af. Zulk een kapitein kan men toch listig noemen, hij wil oneenigheid, heeft op alles wat aan te merken, en is zoo weinig bruikbaar, of wat anders dat daarnaar gelijkt.

Als ik nog langer met MONTESQUIEU mij bezig houd, dan zou ik mede beginnen te gelooven, dat onze krijgswetten *maar in het geheel niet deugen*, en men die geheime rapportjes moest *afschaffen*, en in derzelver plaats stellen *de waarheid en de wet.* Maar zal het er *ooit* toe komen? En zoo niet, welke werking moet het dan op de gezindheden uitoefenen en op de zeden? Dit mogen anderen beoordeelen.

Een vriend van orde.

Correspondentie.

In het stuk uit L...... *Allergewigtigste vragen*, enz. vindt de redactie te veel verwarring om het te plaatsen. Zij herhaalt hetgeen den geachten inzender reeds gemeld is, dat, bijaldien hij zijne artikels teekenen wil, de plaatsing derzelve [illegible] minder bezwaar ontmoeten zou.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 7 Nov. 0 El 8 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 2 D.
Den 8 Nov. 0 El 9 Palm 0 Duim; gewassen 5 Duim; gevallen 0 D.

Advertentiën.

Op den Huize ROOZENDAEL, BIJ ARNHEM, beviel, den 5den November 1839, voorspoedig van eenen welgeschapen zoon de Hoog Wel Geboren Vrouwe *Baronesse* *T O R C K van R O O S E N D A E L*, Geboren *H U Y S S E N van K A T T E N D I J K E.*

Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER *A L E T T A E M I L I A H E N R I E T T E C H E V A L L I E R*, geliefde Echtgenoote van

WAGENINGEN,
den 6den November
1839.

Jb. K N E L.

Op den 11den November 1839, des avonds om 7 uur, in het *Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, zal, ten overstaan van den Notaris *G O D E F R O I J*, publiek bij toeslag worden verkocht, om op den 15den dierzelfde maand te kunnen worden aanvaard;

Een hecht en sterk H U I S J E en E R V E, staande en gelegen op de Beek, te *Arnhem*, in Sectie O. No. 590, laatst bewoond geweest door *L. van L E I J D E N.* — Ingezet en verhoogd tot. . . . . *f* 1583,00.

Voorts op Woensdag den 20sten November, aan te vangen des morgens om 10 uur, Erfhuiswijze Verkooping van al de G E R E E D E G O E D E R E N, behoorende tot de nalatenschap en zich bevindende ten sterfhuize van wijlen *L. van L E I J D E N*; voornoemd.

Blijvende bij den genoemden Notaris onderhandsch te Koop, *franco* Adres:

Een H E E R E N H U I S en E R V E, op het Koningsplein, en een H U I S op het Hoek van de St. Jansstraat en de St. Jans-Cingel te *Arnhem*; alles breeder bij Biljetten omschreven.

---

† † † De Notaris *N I J H O F F* zal, den 18den November § § en den 2den December 1839, des avonds ten 7 ure, in het † *Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, namens de Evangelich-Luthersche Gemeente, veilen, en zonder beraad verkoopen:

Een hecht en sterk H E E R E N H U I S en E R V E, met O P E N P L A A T S, te *Arnhem*, Wijk D, No. 129, bewoond geweest door Wijlen den Weleerwaarden Heer *W. R A B E*, Predikant dier Gemeente, om terstond te worden aanvaard.

Ter bezigtiging, adres bij den Heer *W O L F F*, in de Broederstraat aldaar.

B E K E N D M A K I N G,

Aan de gegadigden wordt bekend gemaakt, dat de Kooper van den T I E N D V R IJ E N B O U W H O F, *De Start* genaamd, gelegen onder *Zoelen*, waarvan ingevolge de Biljetten van Veiling en Annonces in de *Haarlemsche* en *Arnhemsche Couranten* en *Handelsblad*, de inzet zal plaats hebben op den 15den, en de toeslag op den 29sten November 1839, beide des avonds ten 5 ure, ten huize van *R IJ K H E IJ*, aan de Brug te *Zoelen*, des verkiezende, op gezegden Bouwhof zal kunnen gevestigd houden eene somma van *f* 24,000, tegen eene jaarlijksche rente van $4\frac{1}{2}$ ten honderd.

J. de R O O.
Notaris te *Tiel*.

---

* *D. en K. van W E E R M E S K E R K E N* te *Tiel* heeft uitgegeven, mede verkrijgbaar gesteld bij *K. B R A K E Jr.*, te *Amsterdam*, en alom verzonden:

A. E. van N O O T H O O R N, H E R M I N E, of HET SCHOONE MEISJE VAN *ROZENDAAL*. Geschiedkundig-Romantisch Tafereel uit den Strijd tusschen de *Heeckerens* en *Bronkhorsten*; en D E B A S T A A R D V A N D E H E I D E. Twee Geldersche Verhalen, met Vignet. . . . . *f* 2,40.

---

* Bij den Boekdrukker *C. A. T H I E M E*, te *Arnhem*, is van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

O N T W E R P

VAN

REGTSTREEKSCHE VERKIEZINGEN

EN

Z A M E N S T E L L I N G

DER

S T A T E N - G E N E R A A L

IN

N E D E R L A N D;

DOOR

Mr. T. M. Roest van Limburg.

(De prijs is 60 Centen.)

S C H O U W B U R G te A R N H E M,

op Dingsdag den 12den November,

TOT OPENING VAN HET TOONEEL,

D E D O C H T E R V A N D E N V R E K.

Na hetzelve

30 JAREN TOONEELDIENST VAN EEN OUD SOUFLEUR.

---

§ † § Met voorkennis van het Geneeskundig Bestuur alhier, zal § † *P H I L I P P U S de H A A N*, chirurgijn-tand- † meester van *Amsterdam*, voor eenige dagen bij *J. S. K A M P S*, aan de Markt, over alle Mond- of Tandgebreken te spreken of te ontbieden zijn. Trekt zeer behendig Kiezen, Tanden, of derzelver wortels; geneest zeer spoedig de Mondpijn, veroorzaakt door de Roos, Zinkingen, Rumathiek, Schorbuit of Waterkanker, en maakt de waggelende of losgeraakte Tanden weder vast, door middel van eene door hem uitgevondene Tinktuur.

Te Arnhem bij C. A. THIEME, Boekdrukker.